

Commissie Zorgvuldig Bestuur

CZB/V/KBO/2009/239.

BETREFT: Reclame mutualiteit

1. PROCEDURE

1.1. Ontvangstdatum: 13 februari 2009

1.2. Vraagsteller:
ouder

1.3. Verweerder:
Gemeentebestuur

1.4 CZB

Bij emailbericht van 13 februari 2009 legt de vragende partij een vraag voor aan de Commissie. Bij brief en bij mailbericht van 23 februari 2009 worden respectievelijk verzoekende en verwerende partij uitgenodigd voor de zitting van 27 april 2009. Bij schrijven van 3 maart 2009 stuurt verwerende partij haar verweerschrift. Bij schrijven van 18 maart 2009 wordt aan verzoekende partij een afschrift van het verweerschrift gestuurd.

2. INHOUD van de VRAAG

Verzoekende partij stoort zich aan het feit dat de gemeentelijke basisschool waar zijn kinderen naar school gaan, gesponsord wordt door een mutualiteit waarvan het ideeëngoed niet met dat van verzoeker strookt. Verwerende partij vond de opmerking van verzoeker eerst terecht maar kwam hier later op terug.

Het betreft een ruim opgezet project met balpennen, diploma's, lidkaart, kaften,...die de kinderen meekrijgen en waardoor de mutualiteit meent aan reclame en ledenwerving te kunnen doen.

De actie zou ook nog veel andere scholen van buiten de gemeente aandoen.

Verzoekende partij vraagt zich af of dit wel strookt met de neutraliteit van het onderwijs. Zij vindt dat de kosteloosheid van het basisonderwijs aan te moedigen is doch meent dat dit niet ten koste kan gaan van de neutraliteit van het onderwijs.

3. ANTWOORD van verwerende partij

Verwerende partij stelt dat ze begin het schooljaar een schrijven kreeg vanuit een mutualiteit met het aanbod om in te tekenen voor het project tandzorgproject "Ben de Bever".

Er wordt door de mutualiteit een kant-en-klaar lessenpakket ter beschikking gesteld (met didactisch en ondersteunend materiaal), waarbij de klemtoon ligt op risicopreventie bij tandzorg.

De school is op het aanbod ingegaan en gebruikt zo het materiaal dat ter beschikking wordt gesteld. De kinderen krijgen elke maand een tandenpoetskaart mee naar huis en bij het indienen van een volle kaart krijgen de kinderen een vriendenboekje, een balpen, een ringmap of een muismatje.

Omwille van de kwaliteit van het project zijn de gemeentescholen, net zoals 38 andere West-Vlaamse scholen, ingestapt in dit project. Dit project werd ook aanbevolen door Klasse voor leraren.

Naar aanleiding van de vraag van verzoeker heeft verwerende partij de mutualiteit van de verzuchtingen van de ouder op de hoogte gesteld. Zij voegt het antwoord van de mutualiteit als bijlage.

Verwerende partij geeft aan dat ze ook op dergelijk project zouden ingaan indien het uit zou gaan van een andere mutualiteit. Gemeentescholen zijn immers pluralistisch.

Verweerder meent dat de loutere aanwezigheid van het logo van de mutualiteit de objectiviteit en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengt en ook niet onverenigbaar is met de pedagogische taken en doelstellingen van de school.

4. ZITTING VAN DE COMMISSIE

4.1 Datum en uur: 27 april 2009 om 13.30 uur.

4.2 Kamer:

Kamer bevoegd voor het basisonderwijs.

4.3 Commissieleden

De Commissie is in overeenstemming met artikel V. 22 van het decreet van 13 juli 2001 betreffende het onderwijs-XIII-Mozaïek en artikel 1 tot en met artikel 3 van het ministerieel besluit van 28.11.2007 betreffende de samenstelling van de Commissie Zorgvuldig Bestuur als volgt geldig samengesteld:

De heer Raf Verstegen, voorzitter;

Walter Cools, Hilde Timmermans, Etienne Becuwe, Jean Dujardin, leden.

4.4 Aanwezige betrokkenen, getuigen, deskundigen, raadslieden
ouder

4.5 Stemming

De Commissie heeft na beraadslaging eenparig de volgende conclusies opgesteld inzake bevoegdheid en advies.

5. ADVIES VAN DE COMMISSIE

5.1 Regelgeving

* Decreet basisonderwijs van 25 februari 1997

Artikel. 51

.....

§ 4. Een schoolbestuur dat mededelingen toelaat die rechtstreeks of onrechtstreeks ten doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen, waakt erover dat :

1° door het schoolbestuur verstrekte leermiddelen of verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen;

2° facultatieve activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen, behoudens indien deze mededelingen louter attenderen op het feit dat de activiteit of een gedeelte van de activiteit ingericht werd door middel van een gift, een schenking of een prestatie om niet of verricht onder reële prijs door een bij name genoemde natuurlijke persoon, rechtspersoon of feitelijke vereniging;

3° bedoelde mededelingen kennelijk niet onverenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstellingen van de school;

4° bedoelde mededelingen de objectiviteit, de geloofwaardigheid, de betrouwbaarheid en de onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

*Omzendbrief BaO 2002/3 van 21 februari 2002 betreffende zorgvuldig bestuur in het basisonderwijs.

5.2 Bevoegdheid

De Commissie is van oordeel dat zij bevoegd is rekening houdende met de aangebrachte feiten en de geldende regelgeving.

5.3 Advies

5.3.1 Mededelingen die de verkoop van producten of diensten bevorderen.

Het decreet basisonderwijs regelt het statuut van mededelingen die rechtstreeks of onrechtstreeks tot doel hebben de verkoop van producten of diensten te bevorderen.

Dergelijke mededelingen zijn niet absoluut verboden. De schoolbesturen kunnen, binnen de grenzen die de decreetgever daarvoor aangeeft, een eigen beleid voeren op het gebied van reclame en sponsoring. De principes die de school daarbij hanteert, worden overlegd binnen de schoolraad en moeten in het schoolreglement worden verwoord. Verder kan een bedrijf/organisatie zich in een school enkel manifesteren mits uitdrukkelijke toestemming van het schoolbestuur en/of directie.

Het schoolbestuur moet er over waken dat de door het bestuur verstrekte leermiddelen en de verplichte activiteiten vrij blijven van bedoelde mededelingen. Onder leermiddelen en activiteiten moet worden verstaan alles wat noodzakelijk is om de eindtermen te realiseren, de ontwikkelingsdoelen na te streven of de in het eigen leerplan opgenomen doelstellingen te realiseren. Het betreft alles wat daartoe aangewend wordt in de klas bij het opvoeden en leren: leermiddelen (leerboeken, agenda, geografische kaarten, foto's, folders, brochures e.a.), didactisch materiaal (video, audio, film e.a.). Elke reclameboodschap (tekst, foto) bij leermiddelen of verplichte onderwijsactiviteiten die bepaalde bedrijven, producten of merken onder de aandacht brengen of suggereren is in strijd met het decretaal verbod betreffende reclame.

De onderwijsregelgeving voorziet wel een uitzondering op het verbod op reclameboodschappen bij facultatieve activiteiten in het basisonderwijs. Er mag sponsorvermelding zijn. De sponsorvermelding moet wel verenigbaar zijn met de pedagogische en onderwijskundige taken en doelstelling van de school en ze mag de objectiviteit en onafhankelijkheid van de school niet in het gedrang brengen.

5.3.2 Toepassing

5.3.2.1. Ongeacht het antwoord op de vraag of het door de mutualiteit bezorgd lessenpakket binnen de school gebruikt wordt in een verplichte of een facultatieve activiteit is de Commissie van mening dat de aanwezigheid van het logo/de merknaam op de verschillende onderdelen van het pakket niet als een loutere sponsorvermelding kan worden beschouwd. Het logo is nadrukkelijk aanwezig op al het materiaal dat in het kader van de gezondheidsopvoeding tot de leermiddelen behoort. De actie heeft daardoor onmiskenbaar tevens een wervend karakter. De initiatiefnemende mutualiteit bevestigt uitdrukkelijk dat de actie mede tot doel heeft de naambekendheid van de organisatie te bevorderen. De Commissie zorgvuldig bestuur heeft er al eerder op gewezen dat uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het inprenten van een logo bij jonge kinderen een bijzonder efficiënte en door reclamemakers graag gebruikte vorm van publiciteit voeren is (CZB/V/KBO/2007/156, 5 februari 2007).

5.3.2.2. Voor zover de Commissie kan oordelen kunnen het gebruikte didactisch materiaal en het hele concept van de actie beschouwd worden als een zeer positieve bijdrage om bij de leerlingen aandacht voor hygiëne en een goede gezondheidszorg te bevorderen. Daarmee past de actie in een maatschappelijk doel waarvan de bevordering mede tot de opdrachten van een mutualiteit behoort. Toch moet de Commissie vaststellen dat in de Belgische structuren de verschillende mutualiteiten zich sterk concurrentieel opstellen en met allerlei acties aan ledenwerving doen. In deze context is het nadrukkelijk gebruik van het logo van de betrokken mutualiteit te beschouwen als een actie voor het stimuleren van de naambekendheid, het onrechtstreeks bevorderen van de eigen diensten en de werving van nieuwe leden. De positieve draagwijdte van het initiatief rechtvaardigt naar het oordeel van de Commissie niet de medewerking aan de publicitaire actie die er tegelijkertijd in besloten ligt. Deelnemen aan een actie met een dergelijke wervende doelstelling in een concurrentiële context is niet te verzoenen met de plicht van objectiviteit en onafhankelijkheid waartoe de school gehouden is.

De Commissie is dan ook van oordeel dat het pakket van de betrokken mutualiteit in zijn huidige vorm door scholen niet kan worden gebruikt.

5.3.3 De Commissie komt tot het volgende advies:

De Commissie stelt vast dat het voorgestelde lessenpakket rond preventieve tandhygiëne nadrukkelijk het logo van de betrokken mutualiteit afficheert. De doelstelling om met de actie de naambekendheid van de betrokken mutualiteit te bevorderen wordt niet ontkend. Het aangebrachte logo kan niet als een loutere sponsorvermelding worden beschouwd. Het maatschappelijk en opvoedkundig doel van de actie is geen voldoende verantwoording voor de scholen om deel te nemen aan een actie die, in de huidige vorm, tevens moet worden begrepen als een middel om het afnemen van eigen diensten van de betrokken mutualiteit te bevorderen. In de bestaande concurrentiële context valt deelname aan de actie door de scholen niet te verzoenen met hun plicht tot objectiviteit en onafhankelijkheid.

Brussel, 27 april 2009

Marleen Broucke
Secretaris

Raf Verstegen
Voorzitter